

לקפל עם סבתא

***מאמר זה מוקדש לזכרה של הסבתא והחברה יהודית אילת ז"ל**



אמנות האוריגאמי (קיפולי הנייר) הינה יצירה הבונה הרמוניה וקסם מיוחד. הקסם שבאמנות האוריגאמי אינו מתבטא בהכרח בתוצר הסופי, אלא בשיתוף הפעולה והמכנה המשותף הנוצר בין המקפלים. כלומר, החן שבאמנות האוריגאמי הוא ביכולתו ליצור חיבור בין אנשים ככלל ובפרט בין ילדים למבוגרים. במסגרת עבודתי בבית הספר "ברושים" ברמת אביב, הכרתי מורה מיוחדת בשם יהודית אילת. מידי פעם היתה יהודית נכנסת לכיתת הלימוד ומשתתפת בשיעורים ביחד עם הילדים. יום אחד פנתה אלי וביקשה להגיע אלי, באופן פרטי, עם הנכד. יהודית אכן הגיעה אחת לשבוע בקביעות עם הנכד עידו, ובמהלך הקיפולים נוצרה הרמוניה בין הנכד לסבתא יהודית, אשר הותירני נרגשת ונסחפת אחרי החיבור שנוצר בניהם.

בעקבות הקשר המשותף פנתה אלי מורה נוספת, אך היא ביקשה ממני להכין לה מודלים של קיפולים לנכדיה. רק אז הבנתי כמה מיוחדת היתה סבתא יהודית בגישתה, שהתבטאה בכך שקיפלה ביחד עם הנכד, ולא קיפלה עבורו או ניסתה להרשימו במודלים מוכנים. בעיני סבתא יהודית העיקר לא היה בתוצר הסופי, אלא ביצירה המשותפת עם הנכד.

הקשר המיוחד, והעבודה המשותפת, המחישו את המיוחדות של אמנות האוריגאמי ואת המיוחדות של סבתא יהודית, אשר לימים הפכה לחברתי הקרובה. מאמר זה פונה לסבים וסבתות במטרה להמחיש איך אפשר, באמצעות אמנות האוריגאמי, למצוא עולם משותף ופורה עם נכדיהם.

שנות האורגאמי של בני ואמי

"לעידו יש סבתא מאד מיוחדת" אמרה מירי גולן, מלכת האורגאמי שלנו. עידו הוא בני, וסבתא שלו, אמי יהודית אילת, נפטרה ביוני 2001. לזכרה אני כותבת, אך גם למען הנצחת הדינמיקה המיוחדת שנוצרה סביב האורגאמי, ושאני כאמא שהיא גם פסיכולוגית קלינית יכולתי לחזות בה ולחוות אותה ואת חשיבותה.

ההכרות בין אמי לבין מירי יצרה קשר מאד מיוחד, שבתוכו השתלבו שעות רבות של עשייה משותפת בקפולי נייר. מירי הדריכה, והמקפלים היו עידו וסבתו, ביחד. הפעילות העדינה של הקיפול, יחד עם חווית ה"ביחד" הרגשית והיצירה, היוו שדה התפתחותי נרחב עבור עידו, וסחפו למעשה את כולנו.

ההתפתחות שהתאפשרה בעזרת האורגאמי היתה על פני תחומים רבים: ברמה הקוגניטיבית (של תהליכי החשיבה) היתה כאן הזדמנות לעידו לתת בטוי ליכולותיו. ברמה של הפעילות היוזם-מוטורית (תאום יד-עין) ניתנה לילד אפשרות לבטא ולפתח מוטוריקה עדינה בצד עיסוקיו הספורטיביים.

ברמה הרגשית היה בפעילות האורגאמי מרכיב מרגיע מאד. הריכוז הנדרש וההנאה מהתהליך ומהתוצר עזרו לעידו לארגן את האנרגיות שלו למקומות חיוביים ובונים.

ברמה הבינאישית היתה זו חוויה של סבתא ונכד בעשייה משותפת, קשר המתווך באופן לא מילולי, ומאד מקרב.

ברמה החברתית נעשה עידו מעורב באופנים שונים דרך האורגאמי. הוא הכין קפולים כמתנות, לימד את חבריו, ונשאב ממש לכל האירועים שבהם מירי הקימה מרכז אורגאמי.

פעמיים בחר עידו להתחפש בפורים ל"מלך העגורים" ול"מלך הקפולים". וכך פעלו יחד מירי, סבתא ונכד ליצירת תחפושות מופלאות מקפולי נייר.

כשסבתא יהודית היתה חולה מאד, עידו קפל לה עגור ענקי שישב מולה כל העת בסלון. בשבת עידו הציע לקפל לה 1000 עגורים להחלמה. אני הצעתי שיקפל בינתיים 3 באופן סמלי, שאוכל להביא לבית החולים. באותו יום יהודית נפטרה. שלושת העגורים נמצאים עד היום בתנועת מעוף על הפיקוס שאבא שלי הביא לגינה של יהודית בסלון, כשראשם מופנה לכיוון השמיים.

אני רוצה להמליץ על האורגאמי כתחום המאפשר התפתחות בכל הרמות שציינתי, בנוסף לספוק הרב שבתהליך היצירה ותוצאותיו.

והמון תודה למירי גולן על הזכות שזכינו להכירה ולספוג ממנה.

שירלי אילת-גרינברג

הבת של יהודית

אמא של עידו

(פסיכולוגית קלינית בכירה)

סבתא יהודית, מירי ואוריגאמי

אני זוכר שיהודית, סבתא שלי, היתה מקפלת יחד איתי קפולי נייר לפי הספרים של מירי. זה היה מאד כיף בשבילי.

ביום הולדתי באה סבתי יהודית לכתה יחד עם אימי, ולימדנו את כולם לקפל קופסא עם מכסה.

בכל חנוכה הייתי מגיע לסדנת קפולי נייר של מירי. כשגדלתי, נעשיתי עוזר מדריך בסדנא. בחג יפני נסענו (יהודית, אמא ואני) ליד פתח תקוה ושם הכנו פנסים שהשטנו על הברכה. בפורים אפילו התחפשתי פעמיים בעזרת קפולי נייר, כמובן בעזרתן של יהודית (סבתא שלי) ומירי. אהבתי את יהודית (סבתי) ואת קפולי הנייר איתה.



עידו גרינברג

אוגוסט 2001